

Odepření možnosti věc před rozhodci projednat
Pravidla UNCITRAL / český stálý rozhodčí soud
Možnost žaloby na zrušení rozhodčího nálezu ad hoc

rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. dubna 2011, sp. zn. 23 Cdo 3744/2009 (ASPI ID JUD196991CZ)

Typickým případem odepření možnosti věc před rozhodci projednat je mj. nemožnost dostatečného uplatnění argumentace stran a nemožnost jejich vyjádření se ke všem relevantním skutečnostem. Obvykle bude nezbytné, aby stranám byla poskytnuta možnost vyjádřit se k tvrzením druhé strany, a to i písemně, tedy v případě žalovaného právo podat žalobní odpověď, v případě žalobce vyjádřit se k protižalobě, případně k protiargumentům uplatněným v žalobní odpovědi. V rámci jednotlivých uvedených úkonů lze považovat za důvodné, aby stranám byla poskytována nejen možnost tyto úkony učinit, ale i to, aby byla poskytnutá možnost s ohledem na všechny relevantní souvislosti dostatečná.

Nejde o přezkum rozhodčího nálezu čili o hodnocení obsahové stránky věci projednávané v rozhodčím řízení, posouzení postupu rozhodčího senátu ad hoc ohledně přípustnosti, závažnosti, průkaznosti a významu nabízených důkazů daných skutkových okolností ve smyslu čl. 25 odst. 6 Pravidel UNCITRAL nýbrž o zjištění toho, zda v rozhodčím řízení byly splněny veškeré podmínky řízení podle Pravidel UNCITRAL.

Z odůvodnění:

Strany v čl. 9 (9.8) kupní smlouvy dohodly, že veškeré spory či neshody jakéhokoliv druhu, které vzniknou z této smlouvy či v souvislosti s ní, včetně neshod ohledně její existence, významu, výkladu, platnosti či zrušení, budou předloženy a s konečnou platností urovnány v rozhodčím řízení podle Pravidel o mezinárodním rozhodčím řízení UNCITRAL (UNCITRAL Arbitration Rules vypracované Komisí OSN pro právo mezinárodního obchodu (United Nation Commission on International Trade Law) v roce 1976) třemi rozhodci jmenovanými na základě dohody smluvních stran o všech třech rozhodcích nebo (v případě, že nedojde k dohodě do 21 dnů poté, co výzva jedné strany k dohodě o třech rozhodcích došla druhé straně a naopak) jmenovanými předsedou Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky (českého stálého rozhodčího soudu), který tak jedná jako "jmenující orgán" (Appointing Authority). Místo konání rozhodčího řízení měla být Praha, jednacím jazykem čeština a řízení se mělo řídit českým právem.

Jde o rozhodčí senát (rozhodčí soud) ad hoc, který vede řízení podle Pravidel United Nation Commission on International Trade Law.

Dle čl. 1 Rozhodčího řádu UNCITRAL platí, že dohodnou-li se strany smlouvy písemně, že spory související s touto smlouvou budou rozhodovány v rozhodčím řízení podle Řádu UNCITRAL, budou takové spory řešeny podle tohoto Řádu se změnami, které si strany sjednají písemně (odst. 1). Rozhodčí řízení se řídí tímto Řádem, jestliže však některé z těchto pravidel odporuje ustanovení práva rozhodného pro rozhodčí řízení, od něhož se strany nemohou odchýlit, platí toto ustanovení (odst. 2). Podle čl. 15 Rozhodčího řádu UNCITRAL může rozhodčí senát vést rozhodčí řízení způsobem, který pokládá za přiměřený, se stranami však musí být zacházeno na základě rovnosti a oběma musí být poskytnuta v každém stádiu řízení možnost vyložit svá

stanoviska a přednést své návrhy. Podle čl. 24 Rozhodčího řádu UNCITRAL musí každá strana prokázat skutečnosti, jichž se dovolává na podporu své žaloby nebo žalobní odpovědi (odst. 1). Považuje-li to rozhodčí senát za účelné, může vyzvat jednu stranu, aby mu a druhé straně předložila ve lhůtě, kterou určí, seznam dokladů a jiných důkazů, jich má v úmyslu se dovolávat na podporu sporných skutečností uvedených v žalobě nebo žalobní odpovědi (odst. 2). Rozhodčí senát může požadovat od stran kdykoli během rozhodčího řízení, aby předložily doklady nebo jiné důkazy ve lhůtě, kterou stanoví (odst. 3). Dle čl. 25 odst. 6 Rozhodčího řádu UNCITRAL rozhodčí senát posoudí přípustnost, závažnost, průkaznost a význam nabízených důkazů. Dle čl. 33 odst. 1 věty první Rozhodčího řádu UNCITRAL platí, že rozhodčí senát použije práva, které strany zvolily jako rozhodné pro posouzení merita sporu. Jestliže strany právo nezvolí.

Základní zásady vedení českého rozhodčího řízení stanoví § 19 ZRŘ, že dohoda stran o vedení řízení má přednost před ustanoveními zákona i před rozhodnutím rozhodčího senátu ergo jediného rozhodce. Součástí dohody stran je výše uvedená Pravidla UNCITRAL, pokud strany neujednaly jinak. Z toho plyne, že zásadně není možné řešení procesních situací podle občanského soudního řádu oproti rozhodčí smlouvě či Pravidlům, které se styl jejím obsahem.

Základní otázkou je, zda lze napadený rozhodčí nálezn zrušit z důvodu uvedeného v ust. § 31 odst. 1 písm. e) ZRŘ, uplatněného žalobcem, zda žalobci byla poskytnuta možnost věc před rozhodci projednat.

Právní praxe (srov. např. Bohuslav Klein, Rozhodčí řízení, ASPI 2007, str. 193) i soudní praxe (viz např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 11. 6. 2007, sp. zn. 32 Cdo 1201/2008) dovodila, že typickým případem odepření možnosti věc před rozhodci projednat je mj. nemožnost dostatečného uplatnění argumentace stran a nemožnost jejich vyjádření se ke všem relevantním skutečnostem. Proto je nezbytné, aby stranám byla poskytnuta možnost vyjádřit se k tvrzením druhé strany, a to i písemně, tj. právo podat žalobní odpověď, právo vyjádřit se k protižalobě, případně k protiargumentům uplatněným v žalobní odpovědi. V rámci jednotlivých uvedených úkonů lze považovat za důvodné, aby stranám byla poskytována nejen možnost tyto úkony učinit, ale i to, aby byla poskytnutá možnost s ohledem na všechny relevantní souvislosti dostatečná.

Zde je podle ustanovení § 19 odst. 1 ZRŘ nutné splnit podmínky ustanovení čl. 15 a čl. 24 Pravidel UNCITRAL.

Zjišťování, zda z přezkumného hlediska obecného soudu rozhodčí senát UNCITRAL posoudil přípustnost, závažnost, průkaznost a význam nabízených důkazů ve smyslu čl. 25 odst. 6 Pravidel UNCITRAL daných skutkových okolnostech nejde o přezkum rozhodčího nálezu či jinak řečeno o hodnocení obsahové stránky věci projednávané v rozhodčím řízení, nýbrž o zjištění toho, zda v rozhodčím řízení byla splněna veškerá procedurální pravidla UNCITRAL, podle nichž mělo být na základě dohody stran ve smyslu ustanovení § 19 odst. 1 ZRŘ v rozhodčím řízení postupováno.